

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบสำรวจ (Survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพระที่สอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมในโรงเรียนวชิราลัย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรในการศึกษา คือ ผู้บริหารจำนวน 9 คน ครูสังคมศึกษา 3 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 97 คน รวมทั้งสิ้น 109 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการศึกษา

1. ผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูพระมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติด้านการสอนมากที่สุดคือ การให้ความเอาใจใส่แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปคือ การสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมนั้นปฏิบัติในระดับมากที่สุด
2. ผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูพระมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการอบรมสั่งสอนมากที่สุดคือ การมีความสามารถในการประเมินผลการฝึกอบรมและสั่งสอนผู้เรียน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปคือ การให้การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีงาม มีคุณธรรมจริยธรรม และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมนั้นปฏิบัติในระดับมากที่สุด
3. ครูสังคมศึกษามีความเห็นว่า ครูพระมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการสอนมากที่สุดคือ การใช้วิธีการสอนที่ช่วยฝึกความสามารถทางด้านการคิดแก่ผู้เรียน โดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปคือ การมีความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมนั้นปฏิบัติในระดับมาก
4. ครูสังคมศึกษามีความเห็นว่า ครูพระมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการอบรมสั่งสอนมากที่สุดคือ การสามารถเลือกแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่ออบรมสั่งสอนให้ผู้เรียน ใฝ่รู้และค้นคว้าด้านศีลธรรม โดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงไปคือ การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียน รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษและเป็นคนดีของสังคม ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมนั้นปฏิบัติในระดับมาก
5. นักเรียนมีความเห็นว่า ครูพระมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการสอนมากที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนหลากหลายและสอดคล้องกับความสามารถหรือความถนัดของผู้เรียนแต่

ละคนโดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลง ไปคือ การให้คำปรึกษาทางด้านทักษะการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมนั้นปฏิบัติในระดับมากที่สุด

6. นักเรียนมีความเห็นว่า ครูพระมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการอบรมสั่งสอนมากที่สุดคือ การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในการอบรมสั่งสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลง ไปคือ การอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรมและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยรวมนั้นปฏิบัติในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูพระที่สอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการสอนที่ปฏิบัติมากที่สุด คือการมีความเอาใจใส่แก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอและคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนนั้นน่าจะเป็นเพราะครูพระเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณาต่อลูกศิษย์ทุกคน จึงได้ให้การดูแลเอาใจใส่ทุกคนอยู่ตลอดเวลา โดยให้การดูแลแตกต่างกันไปตามความแตกต่างของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูไทยที่พึงประสงค์ตามแนวคิดของพระพุทธเจ้า ซึ่งพระธรรมปิฎกได้แสดงข้อคิดไว้ว่า ครูตามแนวคิดพุทธศาสนาต้องเป็นกัลยาณมิตร โดยมีปิโยนารัก กล่าวคือ เข้าถึงจิตใจ สร้างความรู้สึกร่วมกันเองชวนให้ผู้เรียนอยากเข้าไปศึกษาได้ตาม ครูต้องตั้งอยู่ในพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา (พระธรรมปิฎก, 2540, หน้า 53-56) สอดคล้องกับคณะบรรณาธิการศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2546, หน้า 288-289) ที่เห็นว่า ครูในปัจจุบันต้องเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ โดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองจากการเอาใจใส่ของครูทั้งในเรื่องการเรียน ความประพฤติ ความเป็นอยู่ ให้ความเข้าใจความอบอุ่นใจและเป็นที่ยึดของศิษย์

2. ผลการวิจัยที่พบว่าผู้บริหารเห็นว่าครูพระที่สอนศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติมากที่สุดด้านการอบรมสั่งสอนคือการมีความสามารถในการประเมินผลการฝึกอบรมและสั่งสอนผู้เรียนนั้นน่าจะเป็นเพราะครูพระเป็นพระสงฆ์ที่มีบทบาทหน้าที่ในการให้ความเมตตาอบรมสั่งสอนคนให้เป็นคนดีของสังคมโดยมีความจำเป็นต้องประเมินถึงผลสำเร็จของการทำหน้าที่ของตนเองด้วยการประเมินผลที่จะขาดไม่ได้ด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ จันทร์คำ (2545, หน้า 83) พบว่า ครูผู้สอนระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการในการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่าครูต่างต้องการการพัฒนาด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการวัดและ

ประเมินผลการศึกษา นั่นสำคัญต่อการเรียนการสอนมาก เช่นเดียวกับปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 165) ได้เน้นถึง การวัดและการประเมินผลเป็นงานสำคัญของสถานศึกษา เพราะเป็นกิจกรรมที่วัดเพื่อจะได้ทราบผลว่าการเรียนการสอนนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

3. ผลการการวิจัยพบว่าครูสังคัมศึกษามีความเห็นว่าการพระที่สอนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติมากที่สุดด้านการสอนมากที่สุดคือมีการใช้วิธีการสอนที่ช่วยฝึกความสามารถทางด้านการคิดให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้จะเป็นเพราะครูพระตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของครูผู้สอนที่จะต้องใช้ความสามารถทางด้านวิธีการสอนอย่างดีที่สุดเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนให้สามารถคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมต่อไปซึ่งถือว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของครูไทยที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่จะต้องมีความสามารถในการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาฉวีร์ ยัมสวัสดิ์ (2552, หน้า 147) ได้ศึกษาเรื่องการใช้เทคนิคหวมกความคิด 6 ใบ เพื่อพัฒนากระบวนการคิดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ อำเภอเมืองเชียงใหม่พบว่า ผลการใช้เทคนิคหวมกความคิด 6 ใบ นักเรียนมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งเป็นวิธีการสอนที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญกล่าวคือ นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการให้คำปรึกษา ชี้แนะ ช่วยเหลือ ให้กำลังใจเป็นผู้ตั้งคำถามกระตุ้นให้นักเรียนได้มีอิสระในการคิด เช่น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสนอแนวคิดในการวางแผน แก้ไข การนำเสนอข้อมูล การสรุปผล ด้วยการอภิปรายโต้ตอบ ชักถาม แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งให้โอกาสแก่นักเรียน ได้ฝึกฝนทักษะการคิดในขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการสอน นอกจากนี้ ยนต์ ชุ่มจิตต์ (2546, หน้า 199-202) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าครूमินาที่และความรับผิดชอบในการสอนศิลปะวิทยาการ อบรมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดีงามให้ศิษย์เป็นคนดี นำความรู้ไปใช้ในทางสร้างสรรค์ สามารถแก้ปัญหาได้ ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น รวมถึงการปกครองดูแลความทุกข์สุขของศิษย์ในทุกๆด้านด้วย

4. จากผลของการวิจัยที่พบว่า ครูสังคัมศึกษาเห็นว่าการพระที่สอนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติมากที่สุดด้านการอบรมสั่งสอนมากที่สุด คือการมีความสามารถเลือกแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเพื่อการอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนใฝ่รู้และค้นคว้าด้านศีลธรรมนั้นน่าจะเป็นเพราะแหล่งเรียนรู้ในชุมชนด้านศีลธรรม เช่น วัดหรือสถานที่ปฏิบัติธรรม ต่างก็มีอยู่ในชุมชนและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการอบรมสั่งสอนนักเรียนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ อรรถพล เชาว์ประยูร (2549, หน้า 19 – 20) ที่ได้ให้ทัศนะว่า แหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้

นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงซึ่งส่งผลให้เด็กสนใจเรียนมากขึ้น ช่วยลดปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ ตลอดจนการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์และแหล่งความรู้ ทำให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้การเรียนการสอนดำเนินตามเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจวรรณ ระดา (2547, หน้า 44) ที่วิจัยพบว่า ในโรงเรียนเทศบาลดอกเงิน จังหวัดเชียงใหม่ ได้มีการใช้แหล่งเรียนรู้ในการเรียนการสอน บุคลากร สถานที่และกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนทุกคน ได้ดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้และกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และจุดประสงค์การใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในการเรียนการสอน

5. ผลของการวิจัยที่พบว่า นักเรียนมีความเห็นว่าครูพระที่สอนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติมากที่สุดด้านการสอนคือ การจัดการเรียนการสอน หลากหลายและสอดคล้องกับความสามารถหรือความถนัดของผู้เรียนแต่ละคนนั้นน่าจะเป็นเพราะการเรียนการสอนมีหลักการที่สำคัญที่ควรมีการจัดรูปแบบการสอนหลายๆ อย่างและควรสอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนด้วย ดังเช่นที่ พันธณี วิหคโต (2545, หน้า 1) กล่าวว่า ครูต้องมีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายด้วยการคิดค้นแสวงหาเทคนิควิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของครูไทยที่พึงประสงค์ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2542, หน้า 8) คือ ครูควรมีความสามารถจัดเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยครูควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ (2543, หน้า 38-39) ได้เขียนไว้ว่า ครูควรจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถ ทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์และทักษะต่างๆ และควรกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา กำหนดกิจกรรม และประเมินผล

6. ผลของการวิจัยพบว่านักเรียนเห็นว่าครูพระที่สอนสาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติมากที่สุดด้านการอบรมสั่งสอนคือการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมในการอบรมสั่งสอนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้นั้นน่าจะเป็นเพราะการจัดบรรยากาศของสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมน่าจะเป็นสิ่งช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการรับการอบรมสั่งสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดีขึ้น ดังที่ อารี พันธุ์มณี (2546, หน้า 182 – 183)

กล่าวไว้ว่า ในการเรียนรู้ใด ๆ ก็ตามถ้านักเรียนมีความรู้สึกรักอยากเรียน เต็มใจและพร้อมที่จะเรียน แล้ว แสดงว่านักเรียนเกิดแรงจูงใจที่จะเห็นผล นั่นก็คือ ทำให้เรียนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ขณะเดียวกัน ถ้าบุคคลใดก็ตามมีความพร้อมที่จะเรียนแต่ไม่ได้เรียนดังปรารถนาหรือแม้แต่สถานการณ์ที่จะเรียน นั้นไม่มีความพร้อมก็อาจจะทำให้นักเรียนขาดแรงจูงใจที่จะเรียน ดังนั้นแรงจูงใจในการเรียนรู้ เกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ แรงจูงใจเนื่องมาจากนักเรียนและแรงจูงใจ อันเป็นผลเนื่องมาจาก สถานการณ์ ต่าง ๆ ที่ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรักอยากเรียน ก่อนการสอน ทุกครั้ง จะมีการสำรวจ บรรยากาศของห้องเรียนและจัดสภาพห้องเรียนให้น่าเรียน เพื่อจูงใจนักเรียนจากสภาพแวดล้อม รอบตัว ส่วนแรงจูงใจในตัวนักเรียน ทำให้นักเรียนเตรียมความพร้อมก่อนเรียนโดยไม่ทำการสอน ทันทีที่นักเรียนเข้ามาถึงห้องเรียน ควรจะกล่าวซักถามทักทายนักเรียนเพื่อให้เวลานักเรียนได้พัก และผ่อนคลายวิธีการนี้จะช่วยขจัดปัญหาในเรื่องของความเหนื่อยล้าทางด้านร่างกาย ทำให้นักเรียน มีความพร้อมและมีสมาธิที่จะเรียนอย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ บริบูรณ์ เกษรา (2545, หน้า 12 – 13) ที่เน้นถึง สภาพการจัดการเรียนการสอนควรมีบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นกันเอง ถ้าสภาพห้องเรียน มีบรรยากาศที่ดี นักเรียนจะมีความมั่นใจในการเรียนรู้ หลังจากนั้นจึงเริ่มกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพระที่สอน สาระศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม โรงเรียนวชิราลัย อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างเป็นผลดี มากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพระที่สอนสาระศาสนา ศิลธรรม และ

จริยธรรมในโรงเรียนอื่นๆของอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการศึกษากำหนดนโยบายของ โรงเรียนวชิราลัย อำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่ ในการคัดเลือกครูพระที่สอนสาระศาสนา ศิลธรรม และจริยธรรมได้อย่างเหมาะสมมากขึ้น
2. ควรมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียนใน โรงเรียนต่างๆ ในอำเภอสาร์ภี จังหวัดเชียงใหม่